

SINTEZA OBSERVAȚIILOR

***la proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și
Reglementare în Comunicații privind modificarea și completarea Deciziei
președintelui Inspectoratului General pentru Comunicații și Tehnologia
Informației nr. 686/2005 pentru
aprobarea Procedurii de tarificare și a Listei cuprinzând tarifele de utilizare a
spectrului radio, datorate anual către Inspectoratul General pentru Comunicații
și Tehnologia Informației***

Perioada de consultare pentru proiectul Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea și completarea Deciziei președintelui Inspectoratului General pentru Comunicații și Tehnologia Informației nr. 686/2005 pentru aprobarea Procedurii de tarificare și a Listei cuprinzând tarifele de utilizare a spectrului radio, datorate anual către Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației, publicat de pe pagina de internet a ANCOM în data de 14 martie 2012, a ajuns la termen în data de 20 aprilie 2012.

Proiectul supus consultării publice a avut drept obiectiv principal stabilirea tarifului de utilizare a spectrului ce urmează a fi achitat de către titularii drepturilor de utilizare a frecvențelor radio destinate furnizării serviciilor de comunicații mobile, în contextul în care Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) intenționează să acorde, prin procedură de selecție, drepturile de utilizare în cadrul benzilor 790-862 MHz, 880-915 MHz/925-960 MHz, 1805-1880 MHz/1710-1785 MHz, respectiv 2500-2690 MHz.

În conformitate cu dispozițiile art. 135 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice¹, ANCOM are obligația de a publica, pe pagina sa de internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la măsurile supuse consultării, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

¹ Act normativ publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 27 decembrie 2011.

Pe parcursul perioadei de consultare, ANCOM a primit comentarii și observații pe marginea proiectului Deciziei președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații privind modificarea și completarea Deciziei președintelui Inspectoratului General pentru Comunicații și Tehnologia Informației nr. 686/2005 pentru aprobarea Procedurii de tarificare și a Listei cuprinzând tarifele de utilizare a spectrului radio, datorate anual către Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației, din partea următorilor respondenți: S.C. COSMOTE ROMANIAN MOBILE TELECOMMUNICATIONS S.A., S.C. ORANGE ROMÂNIA S.A. și respectiv S.C. RCS & RDS S.A. Totodată, cu ocazia consultărilor anterioare ale Autorității, au fost primite observații cu privire la tema aflată în analiză și din partea S.C. VODAFONE ROMÂNIA S.A.

Observațiile primite de către ANCOM în cursul perioadei de consultare publică vizează în principal următoarele aspecte:

Obiective și criterii în stabilirea tarifelor de utilizare

Unul dintre respondenți a considerat neclar raționamentul ANCOM privind reflectarea valorii economice a spectrului în tariful de utilizare, respectiv utilitatea criteriilor considerate de ANCOM în capitolul III al expunerii de motive. Conform aceluiași respondent, în condițiile în care tariful de utilizare propus de ANCOM reflectă integral diferențele tehnico-economice între benzile de frecvență, prețurile de pornire propuse pentru procedura de selecție indică o altă abordare cu privire la diferențele între benzile de frecvență.

Un alt respondent susține că tariful de utilizare a spectrului trebuie să încurajeze operatorii să utilizeze cât mai multe din canalele alocate prin licență.

În conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, tariful de utilizare a spectrului trebuie să îndeplinească o serie de criterii, între care relevant în context este **utilizarea optimă** a frecvențelor radio. ANCOM a explicat în expunerea de motive la proiectul de decizie cum înțelege să asigure respectarea acestui obiectiv legal: maximizarea bunăstării asupra societății în ansamblu este realizată prin atribuirea spectrului acelor utilizări și acelor utilizatori care folosesc resursele de spectru în mod rațional, intensiv, limitând risipa sau utilizarea extensivă (sub-optimală). În acest sens, caracterul optim al utilizării este evaluat mai degrabă pe termen lung decât pe termen scurt, în raport cu modelele de alocare/asignare a frecvențelor, cu tehnologiile, nivelul tehnic și eficiența rețelelor.

Or, în condițiile în care formularea obiectivului este legitimă și agreată, raportarea la valoarea economică în stabilirea tarifelor este un demers firesc, cu atât mai mult cu cât vizează (a) input-uri de producție esențiale pentru furnizarea de rețele și servicii de comunicații mobile și (b) resurse care, deși inepuizabile, sunt limitate în sensul că utilizarea lor de către un utilizator limitează sau elimină posibilitatea utilizării lor de către un altul.

Criteriile identificate de ANCOM în capitolul III al expunerii de motive (proprietățile fizice ale benzii, armonizarea internațională, utilizări posibile, nivelurile cererii, politica națională în materie de frecvențe, disponibilitatea și prețul echipamentelor) urmăresc reflectarea unor circumstanțe relevante pentru valoarea resurselor de spectru și care permit

furnizarea unor semnale economice corecte către titularii de licențe cu privire la utilizarea acestor resurse.

În ceea ce privește deosebirile în maniera de reflectare a diferențelor între benzile de frecvență corect observate de respondent între, pe de o parte, tariful de utilizare a spectrului și, pe de altă parte, valorile minime pentru taxa de licență propuse, precizăm că primele reflectă o utilizare intensivă a resursei de spectru iar ultimele o utilizare preponderent extensivă, adaptată scopului stabilirii unor prețuri minime, de plecare.

Nivelul tarifului

1. Un respondent susține că proiectul de decizie nu necesită comentarii, tarifele propuse de ANCOM venind în întâmpinarea solicitărilor sale exprimate în diverse ocazii. Alți respondenți susțin că tarifele propuse sunt prea mari și solicită revizuirea în jos a tarifelor, invocând în principal argumente legate de: realitățile pieței locale de telefonie mobilă, nivelul tarifelor de utilizare în alte State Membre, penetrarea redusă a terminalelor 3G și posibilitățile limitate de recuperare a investițiilor LTE pe termen mediu.

Referitor la neadaptarea tarifului la realitățile pieței locale de telefonie mobilă, ANCOM precizează că tariful de utilizare a spectrului valabil în ultimii 7 ani pe piața de comunicații mobile din România este cu până la 52% mai mare față de tariful de utilizare propus prin proiectul de decizie supus consultării. Cu alte cuvinte, piața de telefonie mobilă din România a cunoscut evoluții remarcabile și dezvoltări durabile în condițiile unor tarife mai mari, despre care nu se poate spune că nu erau adaptate realităților pieței.

În opinia ANCOM, penetrarea redusă a terminalelor 3G în România reprezintă un fenomen endogen furnizorilor de rețele și servicii, reliefat de altfel și de acoperirea până de curând limitată a teritoriului cu astfel de rețele. Referitor la LTE, amintim că eficiența spectrală (de exemplu, măsurată în bps/Hz) a rețelelor LTE este semnificativ superioară față de eficiența spectrală a rețelelor de generație inferioară.

În cele din urmă, ANCOM remarcă o profundă eterogenitate în ce privește tariful „de utilizare” a spectrului la nivel european, atât sub aspectul nivelurilor percepute, cât și cu privire la unitatea de tarifare și la scopurile pentru care sunt percepute.

Astfel, există state în care nu se percep tarife „de utilizare” a spectrului, dar există și state în care „taxele” de licență sunt plătibile anual sau în care licențele au fost acordate cu titlu gratuit. În general, acolo unde există, tarifele „de utilizare” a spectrului reprezintă sume fixe care se raportează în general la cantitatea de spectru (MHz, KHz, canal, bloc, etc.), în cantumuri substanțial diferite de la o bandă la alta sau chiar în același cantum pentru toate benzile.

Există de asemenea un număr semnificativ de situații particulare, de exemplu în care tariful poate varia de la un an la altul în funcție de investițiile operatorilor (Italia), de vârsta licenței (Polonia), de legea bugetului (Spania, Norvegia), sau în care tarifele sunt calculate pe terminal mobil (Croatia), pe utilizator (Portugalia), pe stație de bază (Slovia), pe licență (Danemarca, Luxemburg) sau în funcție de populația acoperită (Finlanda). De asemenea,

există jurisdicții în care pe lângă „taxa” de licență în sumă fixă și tarifele anuale „de utilizare”, sunt percepute redevențe din cifra de afaceri, ca de exemplu 1% în Franța, 0,5% în Croația, 0,08% din veniturile obținute prin licența UMTS în Slovacia, mergând până la 15% din vânzările lunare brute în Turcia. O asemenea eterogenitate poate avea sursa în cauze de natură istorică sau legală și poate reflecta circumstanțe specific naționale diferite.

Este așadar evident că nu există un context european armonizat în materia tarifelor de utilizare spectru, care să poată conduce la ajustarea unor procese decizionale ale ANCOM sub acest aspect.

2. Un respondent solicită revizuirea tarifelor până la nivelul costurilor administrative, având în vedere că atribuirea drepturilor va fi realizată prin selecție competitivă.

În primul rând, trebuie avut în vedere că nivelul tarifului trebuie să fie proporțional cu scopul, respectiv utilizarea optimă a resursei de spectru, indiferent de modul de acordare a licențelor. Or, în aceste condiții, stabilirea tarifului prin raportare la costurile administrative nu este nici posibilă, nici justificată.

Prin urmare, Autoritatea nu poate fi de acord cu propunerea venită din partea respondentului.

3. Tariful de utilizare pentru blocul de 4,8 MHz din banda de 900 MHz să fie mai mic cu 4% față de tariful de utilizare în blocurile adiacente.

În vederea soluționării problemei ridicate de respondent vă facem cunoscut că Autoritatea a făcut demersurile necesare pentru revizuirea tuturor blocurilor de frecvențe la 5 MHz, ceea ce conduce la respectarea cerinței de proporționalitate.

4. Revizuirea tarifului de utilizare în benzile 410 Mhz și 450 MHz prin aplicarea unui raport de 2 la 1 față de banda de 900 Mhz, respondentul argumentând propunerea sa pe indicarea unor potențiale avantaje din punct de vedere al acoperirii și penetrării în interiorul clădirilor

Autoritatea face cunoscut tuturor persoanelor interesate că banda de frecvențe radio 450 MHz face obiectul unei consultări publice², prin care ANCOM a solicitat opinia respondenților cu privire la scopul utilizării acesteia, tipul rețelelor care ar putea fi licențiate, tipul aplicației radio pentru care s-ar putea acorda drepturile de utilizare, tipul serviciilor de comunicații electronice furnizate prin intermediul rețelelor ce ar putea fi licențiate, tipul de procedură de selecție aplicabil, eventuale obligații de acoperire, precum și termenul de punere în funcțiune a rețelei.

În acest context, ANCOM consideră că pot fi adoptate eventuale măsuri care să privească banda de 450 MHz abia după analizarea răspunsurilor primite din partea pieței de comunicații electronice în ansamblul ei.

Observații primite în afara perioadei de consultare

² <http://www.ancom.org.ro/formdata-270-45-40>.

Pe lângă observațiile primite în cursul perioadei de consultare publică, ANCOM a primit și contribuția unui respondent în afara perioadei de consultare publică.

Conform respondentului, acordarea drepturilor de utilizare prin mecanisme specifice orientării către piață (licitație) ar trebui să recomande determinarea nivelului tarifului de utilizare prin aceleași mecanisme orientate către piață, realizabilă prin orientarea tarifelor la nivelul costurilor administrative. O astfel de abordare ar conduce, conform respondentului, la stimularea dezvoltării elementelor de infrastructură și la ameliorarea climatului investițional.

În primul rând, ANCOM reiterează argumentele prezentate la punctul 2 mai sus, privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului pentru asigurarea utilizării optime a spectrului de frecvență, independent de procedura de acordare a drepturilor.

În al doilea rând, este de remarcat că o „orientare de piață” cu privire la tariful de utilizare a spectrului nu conține vreo recomandare cu privire la nivelul acestuia în România, datorită lipsei istoricului tranzacțiilor. De asemenea, costurile administrative ale unei instituții publice sunt conceptual irelevante pentru reflectarea unei abordări „de piață” cu privire la tariful de utilizare a unor resurse limitate.

În cele din urmă, este de la sine înțeles că utilizarea intensivă a resurselor de spectru, efect al unui tarif de utilizare semnificativ, este cea care stimulează o dezvoltare eficientă a elementelor de infrastructură, promovând astfel un climat investițional sănătos pe termen lung. Alternativ, un tarif de utilizare nesemnificativ al resursei de spectru ar putea favoriza o utilizare extensivă a spectrului de frecvențe pe termen scurt, de natură să sporească deficitul de spectru și să potențeze riscurile de teaurizare, fără însă a aduce o contribuție certă la dezvoltarea elementelor de infrastructură.